

Edirne/Keşan Çamlıca (Grabuna) Köyü'nde Kırsal Mimari ve Koruma Sorunları

Tahsin Aykut Çetinmakas¹

Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık ABD

tacetinmakas@gmail.com

ORCID No: 0000-0002-0126-4839

Tülay Canitez^{2*}

Trakya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

tulaycanitez@trakya.edu.tr

ORCID No: 0000-0003-1011-2789

Submission Date: 29.08.2023 / Acceptance Date: 29.09.2023

ÖZET

Edirne Keşan İlçesi'ne bağlı Çamlıca Köyü, geçmişte Grabuna olarak bilinen eski bir Rum yerleşimidir. Mübadele sonrasında köydeki Rum nüfus ile Batı Trakya Türkleri yer değiştirmiş, yerleşimdeki konutlara Türkler yerleştirilerek kırsal yaşam kültürü günümüze kadar sürdürülmüştür. Günümüzde geleneksel doku içindeki tescilli yapılar arasında müze işlevi ile kullanılan bir ilkokul, sinema, papaz evi, Roma köprüsü ve 3 adet konut bulunmaktadır; 23 konutun da tescil çalışmaları devam etmektedir. Yerleşimdeki geleneksel konutlar; tek veya iki katlı, moloz taş duvarlı, dış ya da iç sofalı plana sahip yapılar olup, sofaların yaşam alanı olmaktan ziyade geçiş alanı olarak biçimlendiği görülmektedir. Tek katlı konutların hemen bitişiklerinde ya da avlu içerisinde tarım ürünleri için depolar bulunmakta, iki katlı konutlarda ise alt kat depolama, üst kat yaşam alanı olarak kullanılmaktadır. Günümüzde, eğitim ve iş olanaklarının kısıtlılığının köyden kente göçe neden olduğu, terk edilen konutların yıkılma/yok olma sürecine girdiği, kullanıcıların da konutlara niteliksiz onarımlar yaptıkları görülmektedir. Bu nedenle; risk altında bulunan geleneksel yapıları belgelemek, güncel yaşam koşullarına uygun hale getirilerek özgün nitelikleri ile korunmaları için kriterler belirlemek ve aynı zamanda sosyal ve ekonomik yaşamında iyileştirilerek sürdürülebilmesi için öneriler geliştirmek büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, Çamlıca Köyü'nün genel yerleşim özellikleri incelenmiş; işlev, kullanım, strüktür ve özgünlük durumlarına ilişkin analiz paftaları hazırlanmıştır. Geleneksel konutlar fotoğraflarla belgelenmiş, yerinde ölçme ve gözlem yöntemleri ile mimari nitelikleri tespit edilmiş, plan, cephe ve strüktür özellikleri araştırılmıştır. Yerleşim dokusunun, geleneksel

* Sorumlu yazar

Edirne/Keşan Çamlıca (Grabuna) Köyü'nde Kırsal Mimari ve Koruma Sorunları

yapıların ve yaşamın bütünleşik olarak sürdürülmesi için turizmin de araç olarak kullanıldığı öneriler geliştirilmiştir.

ANAHTAR KELİMELELER

Keşan, amlıca Ky, Kırsal Mimari, Geleneksel Konut, Koruma

ABSTRACT

amlıca Village in Edirne Keşan District is an ancient Greek settlement known as Grabuna in the past. After the population exchange, the Greek population in the village and the Western Thrace Turks were replaced, and Turks were settled in the houses in the settlement, and the culture of rural life has been maintained until today. Today, among the registered buildings within the traditional fabric, there is a primary school used as a museum, a cinema, a priest's house, a Roman bridge and 3 houses, and registration efforts for 23 houses are continuing. Traditional houses in the settlement; They are single or two-storey buildings with rubble stone walls and external or internal sofa plans, and it is seen that the sofas are shaped as transition areas rather than living spaces. There are warehouses for agricultural products immediately adjacent to single-storey residences or in the courtyard. In two-storey residences, the lower floor is used as storage and the upper floor is used as living space. Nowadays, it is seen that the limitation of education and job opportunities causes migration from villages to cities, abandoned houses are in the process of demolition/destruction, and users make unqualified repairs to the houses. Because; It is of great importance to document traditional structures that are at risk, to determine criteria for their preservation with their original qualities by adapting them to current living conditions, and at the same time to develop suggestions for their sustainability by improving their social and economic life.

In this research, the general settlement characteristics of amlıca Village were examined; Analysis sheets regarding function, usage, structure and originality were prepared. Traditional houses were documented with photographs, their architectural qualities were determined by on-site measurement and observation methods, and their plan, facade and structure features were investigated. Suggestions have been developed to use tourism as a tool to sustain the settlement pattern, traditional structures and life in an integrated manner.

KEYWORDS

Keşan, amlıca Village, Rural Architectural, Traditional House, Conservation

GİRİŞ

Geleneksel mimari, vernakler mimari, halk mimarisi, yerel mimari gibi farklı tanımları olan kırsal mimari; iklim, coğrafya, doğal kaynaklar, gelenek görenek, üretim ve tüketim biçimine göre şekillenmiş, konut sahibi ya da

yerel ustalar tarafından yöresel malzemelerle ve geleneksel tekniklerle inşa edilerek oluşturulmuştur. Kırsal mimariyi Kuban (1995), «kişinin kendi evini yerel ve organik yöntemler, yerel işçilik ve anlayış ile yapma» olarak tanımlarken, Sezgin (1981) ise «toplumun sahibi bulunduğu kültürün, doğrudan doğruya ve belirli ihtiyaçlar çerçevesinde maddeye dönüşmesidir» şeklinde açıklamıştır. Oliver (2006) Dünya Vernaküler Mimarlık Atlas'ında yöresel mimariyi,

Yöresel mimarlık insanların oluşturduğu konutlardan ve diğer tüm yapılardan oluşur. Çevresel koşullar ve doğal kaynaklar doğrultusunda geleneksel teknolojileri kullanarak bu yapıları oluşturanlar yapı sahipleri ya da toplumun kendisidir. Yöresel mimarlık üretildiği toplumun değer yargıları, yaşam kültürü ve ekonomik yapısı doğrultusunda toplumun gereksinim duyduğu özel ihtiyaçları karşılamaya yönelik inşa edilmiştir,

şeklinde tanımlamaktadır. ICOMOS'un 1999 tarihli Geleneksel Mimari Miras Tüzüğü'nde geleneksel yapıların ayırt edici özellikleri;

toplumca paylaşılan bir yapı geleneği, çevreye uygun yöresel veya bölgesel bir kimlik, üslup, biçim ve görünüş tutarlılığı veya geleneksel yapı türlerine bağlılık, anonim olarak aktarılan geleneksel tasarım ve yapı ustalığı, işlevsel, sosyal ve çevresel kısıtlamalara etkin olarak cevap verebilme, geleneksel yapı sistemlerinin ve zanaatlarının etkin uygulaması,

olarak ifade edilmiştir (URL-1). ICOMOS Türkiye Milli Komitesi'nin hazırladığı 2013 tarihli Türkiye Mimari Mirası Koruma Bildirgesi'nde ise geleneksel mimari miras; «Teknoloji ve iletişim olanaklarının gelişmesiyle hızla çeşitliliğini yitiren dünyada, yöreye özgü malzeme ve tekniklerle, yöresel yapı miraslarını, yerel kimliği yansıtan geleneksel yapı, yapı grupları ve yerleşmeler» şeklinde tanımlanmaktadır (URL-2).

Edirne/Keşan Çamlıca (Grabuna) Köyü'nde Kırsal Mimari ve Koruma Sorunları

Bu bağlamda, kırsal mimariyi oluşturan yapıların fiziksel, sosyal ve ekonomik nedenlerden dolayı az malzeme kullanılarak, basit strktrlerle kullanıcı ya da yapı ustaları tarafından inşa edilmiş ve plan kurgusu gelenekler ve çevresel etkenler doğrultusunda şekillenmiş yapılar olduğunu söylemek mümkündür. Ancak bu yapılar; malzeme yetersizliği, iklim ve yapım teknikleri gibi parametreler açısından günümüz konfor koşullarına göre yetersiz kalabilmektedir (Akyüz Levi, Taşçı, 2017). Yaşam koşullarının değişmesi, ihtiyaçların artması, modern yaşama öykünme gibi sebeplerden dolayı yapılarda bölümlenmeler ve eklentiler yapılabilmektedir. Özellikle tuvalet-banyo gibi ıslak hacimleri yapı içerisine alırken yapılan bilinçsiz müdahaleler özgün mimari karakteri bozmaktadır (Erdem, 2020). En hızlı bozulma sürecinin kırsal mimarlık alanında olduğu (Eres, 2013) göz önüne alındığında, kırsal mimari ürünlerinin belgelenmesinin önemi de ortaya çıkmaktadır.

Çalışma alanı olan Çamlıca Köyü, Edirne İli'nin Keşan İlçesi'nde yer alan kırsal bir Rum yerleşimidir. Türkiye ve Yunanistan arasında gerçekleşen 30 Ocak 1923 tarihli Türk-Yunan Mübadele Sözleşmesi ve Protokolü sonrası (Ari, 1995) Rumlar, Batı Trakya'ya göç ederken Batı Trakya'daki Fere, Dedeağaç, Gevgeli ve Drama şehirlerindeki bazı Türk aileleri de Çamlıca Köyü'ne yerleştirilmişlerdir (Edirne Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü Arşivi-E.K.V.K.B.K.). Rum nüfusun yaşam kültürüne göre biçimlenmiş yapıların bir kısmı Müslüman Türkler tarafından kısmen değiştirilerek uzun yıllar kullanılmış, ancak kilise cami yapmak için yıkılmıştır.

Kırsal yaşam biçiminin somut verilerini barındıran ve geçmiş bir yaşam modelinin maddi verileri olan kırsal mimari miras belgelenmeyi ve korunmayı gerektirmektedir (Mazlum, Eres vd., 2004). Ülkemiz kırsal mimari açısından çok zengin olmasına rağmen belgeleme çalışması yetersizdir. Bu çalışmada, 2013 yılında kentsel sit ilan edilen ve sadece 6 adet yapının tescil edildiği Çamlıca Köyü ele alınarak, kırsal mimari mirasının belgelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla öncelikle genel yerleşim özellikleri incelenmiş,

yerleşimdeki mimari mirasa yönelik tespitlerde bulunulmuştur. Yapılan tespitler E.K.V.K.B.K.Arşivinden edinilen harita üzerine renklerle belirtilen lejantlara göre işlenerek analiz paftaları oluşturulmuştur. Geleneksel yapıların plan krokileri oluşturulmuş, cephe özellikleri, yapım tekniği, malzeme özellikleri ve mimari öğeleri fotoğraflanarak ölçme ve gözlem yöntemiyle belgelenmiştir.

Yerinde ölçme ve fotoğrafla belgelemenin yanı sıra köy halkı ile görüşülerek yerleşmedeki toplumsal ve mimari değişimlere yönelik bilgi edinilmiştir. Literatür araştırmasında köyde yer alan geleneksel yapılara yönelik bir belgeye rastlanamamıştır. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde yapılan araştırma sonucu köyün adının geçtiği üç belgeye ulaşılmıştır. Bu üç belgeden biri 1905 yılına ait olup Grabuna (Çamlıca) köyünde Rum cemaati kız ve erkek çocuklarının kullandığı okulun yeniden inşasına yönelik ruhsat verilmesi talebidir (URL-3). Diğer belge 1907 yılında Dedeagaç Yunan viskonsolosun köydeki bazı şahıs ve papazlarla görüşüp geri döndüğüne (URL-4), üçüncü belge de köy halkından Rum esnafın alacağına yöneliktir (URL-5).

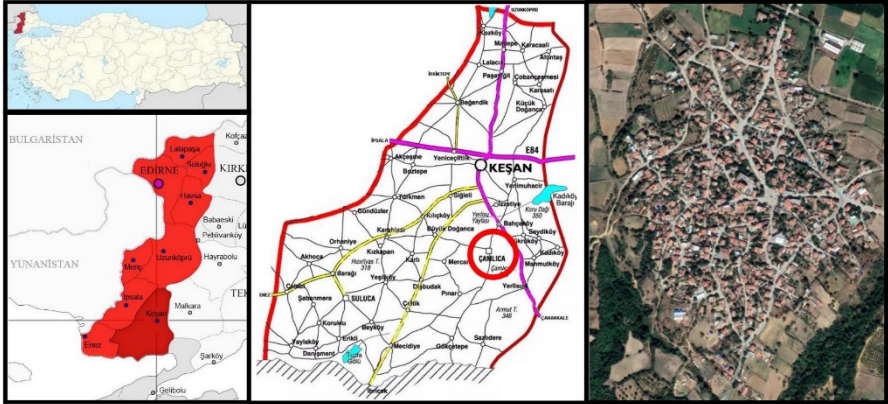
ÇAMLICA KÖYÜ TARİHESİ VE KIRSAL YERLEŞİM DOKUSU

Edirne İli Keşan İlçesine bağlı Çamlıca Köyü'nde ilk yerleşim izleri günümüzden 4000 yıl öncesine dayanmaktadır. Grabuna, Çanakkale istikametinde ilerleyen kervanların ihtiyaçlarını karşıladıkları önemli bir yer olarak bilinmektedir (Mansel, 1938:5). Çamlıca yerleşimi, Eski Yunan, Pers, Roma, Bizans, Venedik ve Cenevizlerin hakimiyeti altında bulunmuş olup Asya ve Avrupa kıtaları arasındaki geçişlerde bir durak noktası olmuştur. Türklerin Rumeli'ye geçtiği dönemlerde Rum yerleşimi olan Çamlıca Köyü, Balkan Savaşları ve Kurtuluş Savaş'ından sonra birçok Balkan ülkesinden göç almıştır. Bu nedenle Çamlıca, Gacal, Pomak, Boşnak, Arnavut, Dağlı, Karabacak, Tatar ve Çerkez olarak adlandırılan Türklerin ilk yerleşim yerleri olmuştur (Sezer, Küçükaltan, Çakır, 2013:47).

Edirne/Keşan Çamlica (Grabuna) Köyü'nde Kırsal Mimari ve Koruma Sorunları

Çamlica Köyü, Edirne Merkezinin güneyinde, il merkezine 124 km. Keşan ilçe merkezine 13 km. uzaklıkta bulunmaktadır (Şekil 1). Doğusu ve güneyi ormanlarla çevrili olup kuzeyi ve batısı verimli tarım arazilerinden oluşmaktadır.

Çamlica, 1971 yılında belediye olana kadar Keşan nahiyelerinden biri konumunda olmuştur (URL-6). Nüfusun azalması sonucu İçişleri Bakanlığı'nın 30.03.2014 tarihli ve 6360 sayılı kanunu gereğince belediye kapatılmış ve Çamlica köy statüsüne gerilemiştir (URL-7).

Şekil 1. Çamlica Köyü coğrafi konumu (URL-8, URL-9).

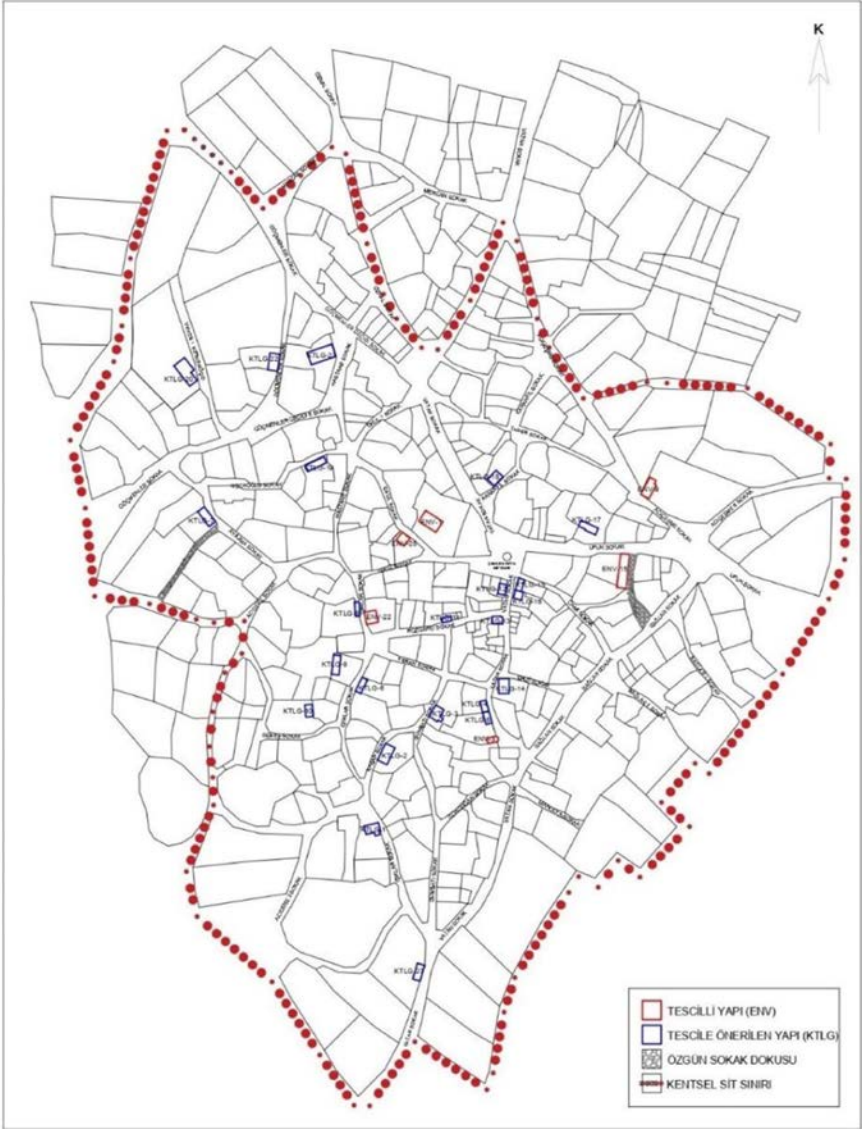
Çamlica Köyü'nde, Edirne Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (E.K.V.K.B.K.) tarafından 2012 yılında kentsel sit sınırları ve tespit çalışmaları başlatılmıştır. Tespit çalışmaları sonucunda, 15 / 02 / 2013 tarih ve 871 sayılı kararına göre, 3 konut, ilkokul binası, papaz evi, sinema binası ve Roma köprüsü kültür varlığı olarak tescil edilmiştir.

Çalışmada, 2013 yılında tescili gerçekleştirilen yapılar E.K.V.K.B.K.'nun verdiği envanter numarası (ENV) ile tescili önerilen 23 yapı da katalog numarası verilerek (KTLG) kodlandırılmıştır (Tablo 1, Şekil 2).

Tablo 1. İncelenen geleneksel yapıların adres bilgileri.

YAPI ADI	NUMARA	MAHALLE	SOKAK	ADA	PARSEL	KAPI
ÇAMLICA KÖYÜ MÜZESİ	ENV-1	FEVZİPAŞA	OKUL	292	8	64
ORHAN ENGİN EVİ	ENV-3	ATATÜRK	VATAN	269	3	84
PAPAZ EVİ	ENV-8	FEVZİPAŞA	ACI ÇEŞME	253	5	41
SİNEMA BİNASI	ENV-15	ATATÜRK	UFUK	285	3	30
TÜRKAN PALA EVİ	ENV-22	ATATÜRK	IŞIKLAR	277	1	3
GÜZİDE ARAS EVİ	ENV-25	FEVZİPAŞA	OKUL	293	9	7
DAVUT IŞKAN EVİ	KTLG-1	ATATÜRK	IŞIKLAR	266	3	28
HALİL KASAPOĞLU EVİ	KTLG-2	ATATÜRK	KASAP	267	1	3
SÜLEYMAN YALTAOĞLU EVİ	KTLG-3	ATATÜRK	GÜNBATI	269	1	9
SAHİDE KÜÇÜKKUŞKU EVİ	KTLG-4	ATATÜRK	VATAN	269	2	80
ORHAN ENGİN EVİ 2	KTLG-5	ATATÜRK	VATAN	269	3B	82
SALİH KASAPOĞLU EVİ	KTLG-6	ATATÜRK	IŞIKLAR	270	5	8
SALİH YATIKÇI EVİ	KTLG-7	ATATÜRK	AYAZMA	274	3	1
YAŞAR IŞIK EVİ	KTLG-8	ATATÜRK	IŞIKLAR	276	4	4
MEHMET EMİN TAVŞANKORU EVİ	KTLG-9	ATATÜRK	IŞIKLAR 1	276	8	14
HASAN GEVGELİ EVİ	KTLG-10	ATATÜRK	GÜNEŞ	276	11	7
ZATİ AGÜN EVİ	KTLG-11	ATATÜRK	RÜZGARLI	277	9	10
SAMİ GÖZLÜKLÜ KAHVEHANESİ	KTLG-12	ATATÜRK	VATAN	277	20	68
ALİ TINMAZ EVİ	KTLG-13	ATATÜRK	RÜZGARLI	279	5	1
CENGİZ AKSOY EVİ	KTLG-14	ATATÜRK	VATAN	280	1	2
ÖMER İŞERİ KAHVEHANESİ	KTLG-15	ATATÜRK	VATAN	282	1	59
İSMAİL ÇEKİÇ EVİ	KTLG-16	ATATÜRK	VATAN	282	4	61
İZZET AKINCI EVİ	KTLG-17	FEVZİPAŞA	UFUK	286	9	23
CEMİL KARAKAŞ EVİ	KTLG-18	FEVZİPAŞA	KARANFİL	291	7	3
SEVİM İNCECİK EVİ	KTLG-19	FEVZİPAŞA	HOCANOĞLU	264	5	7
ŞUAYİP ÇOMAKOĞLU EVİ	KTLG-20	FEVZİPAŞA	GÖÇMENLER	296	8	1
ZÜLFİYE GÜLER EVİ	KTLG-21	FEVZİPAŞA	HASTANE	297	3	13
ÖZGÜR KARAMAN EVİ	KTLG-22	FEVZİPAŞA	GÖÇMENLER	296	13	15
ZÜFER GÜRKÖK EVİ	KTLG-23	ATATÜRK	VATAN	265	4	106

Edirne/Keşan Çamlıca (Grabuna) Köyü'nde Kırsal Mimari ve Koruma Sorunları

Şekil 2. İncelenen geleneksel yapılar.

ÇAMLICA KÖYÜ YERLEŞİM DOKUSU

Sokak Dokusu

Çamlıca Köyü geleneksel sokak dokusu incelendiğinde, bölgeye yakın taş ocaklarından ve dere kenarlarından temin edilen moloz taş malzemeden geleneksel yöntemlerle oluşturulmuş Arnavut kaldırımı sokakların mevcut olduğu ve sokakların da su akışına imkân sağlamak için ortasının eğimli olarak tasarlanmış olduğu görülmektedir. Çamlıca Köyü'nde, Ufuk 1 Sokak ve Ayazma Geçidi Sokakta özgün sokak dokusu gözlemlenmiştir (Şekil 3). Köyde yapılan altyapı ve kanalizasyon çalışmaları sonucu özgün sokak dokusunun büyük bir kısmı tahrip edilmiştir.

Şekil 3. a. Ayazma Geçidi Sokak b. Ufuk 1 Sokak.

Anıtsal ve Kamusal Yapıların Mimari Özellikleri

Yerleşimde tescilli cami, müze işleviyle kullanılan ilkökul, kahvehaneler ve sinema binası köy meydanında yer almaktadır (Şekil 4). Bu yapıların varlığı yerleşimin sosyal, eğitim ve kültürel alanlarda komşu köylere kıyasla daha gelişmiş olduğunun göstergesidir.

çevre düzenlemesi yapılmıştır. Yapılan çevre düzenlemeleri esnasında çan direğinde bulunan çan sökülerek, direğin üzerine dijital saat takılmıştır.

Şekil 5. Çamlıca Köyü Camii.

Çamlıca Köyü Müzesi ENV-1

Özgünde okul olan yapı günümüzde müze olarak kullanılmaktadır. Okulun 1999 yılında kapatılmasıyla müzeye dönüştürülme çalışmaları başlamış; 2006 yılında da Çamlıca Belediyesi meclis kararı ile onaylanarak resmi açılış gerçekleştirilmiştir. 292 ada 8 parselde yer alan yapıya giriş Okul Sokak üzerinden sağlanmaktadır. Çamlıca Köyü müzesi bodrum kat, zemin kat ve birinci kattan oluşmaktadır (Şekil 6).

Müze içerisinde zemin katta, Çamlıca Köyü'nde kışın en soğuk gecesinde kutlanan ve bir Balkan geleneği olan "Bocuk Gecesi" etkinliğinde kullanılan dekor ve malzemeler depolanmaktadır. Birinci katta ise konferans salonu,

Edirne/Keşan Çamlıca (Grabuna) Köyü'nde Kırsal Mimari ve Koruma Sorunları

tarihi ve yöresel ürünlerin sergilendiği salon, kitap ve dergilerin bulunduğu depo ve kullanılmayan bir oda bulunmaktadır (Şekil 6).

Şekil 6. a. Güney cephesi b. Doğu cephesi c. Çocuk gecesi kullanılan dekorlar d. Konferans salonu e. Sergi salonu.

Sinema Binası ENV-15

Taş sinema binası, Ufuk 1 Sokak ile Ufuk Sokağı'nın kesiştiği köşe parselde, özgün sokak dokusunun korunduğu alanda konumlanmakta olup topoğrafyaya uygun olarak inşa edilmiştir. Seyirci (ana), yazlık sinema ve sahne girişi olmak üzere üç farklı girişe sahiptir. Ana giriş kuzey cepheden, yazlık sinema girişi batı cepheden, sahne girişi de doğu cepheden sağlanmaktadır. Yapı tek katlı olup kot farkının bulunmasından dolayı ana girişin sağlandığı mekân iki katlıdır (Şekil 7). Giriş kat bilet kontrol ve büfe

olarak, üst kat ise aile seyirci salonu olarak kullanılmıştır. Yapının batı cephesine açılan kapı parsel içerisinde bulunan yazlık sinema alanına açılmaktadır.

Şekil 7. a. Sinema güney ve batı cephesi b. Sahne c. Aile alanı d. Tavan.

Kahvehaneler

Çamlıca Köyü meydanında geleneksel malzeme ve yöntemlerle inşa edilmiş tescile değer kahvehaneler de bulunmaktadır.

Köy meydanında yer alan Sami Gözlüklü kahvehanesi (KTLG-12) doğu ve kuzey yönlerinde yer alan iki ayrı girişe sahiptir (Şekil 8). Dikdörtgen planlı ve sadece oturma alanlarının yer aldığı tek bölümlü yapı içinde muhdes tuvalet yer almaktadır. Beden duvarları moloz taştan yapılmıştır.

Ömer İşeri kahvehanesi de (KTLG-15) Çamlıca Köyü meydanında yer almakta olup girişi batı cephesindedir (Şekil 8). Dikdörtgen plan şemasına sahip olan yapı sadece oturma alanlarının bulunduğu tek bölümden oluşmaktadır. Beden duvarları moloz taştan yapılmıştır.

Şekil 8. a. Sami Gözlüklü kahvehanesi b. Ömer İşeri kahvehanesi.

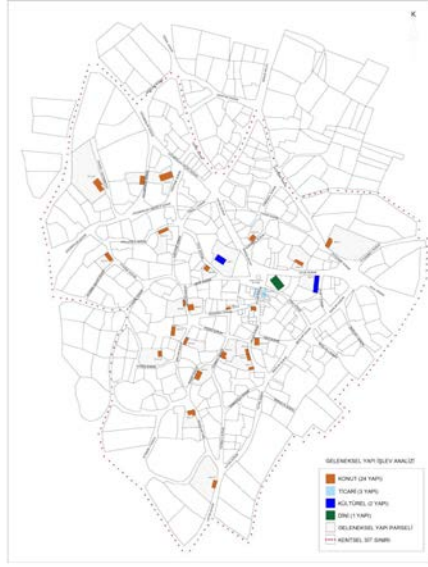
ÇAMLICA KÖYÜ GELENEKSEL KONUTLARININ MİMARİ ÖZELLİKLERİ

Çamlıca Köyü'nde gerçekleştirilen alan çalışmasında geleneksel yapılarla ilgili analizlerin oluşturulabilmesi için E.K.V.K.B.K. tarafından tescil edilerek koruma altına alınan 6 adet yapı ve 23 adet tescile değer yapının yerleri tespit edilmiş, yapılar fotoğraf ve çizimlerle belgelenmiştir.

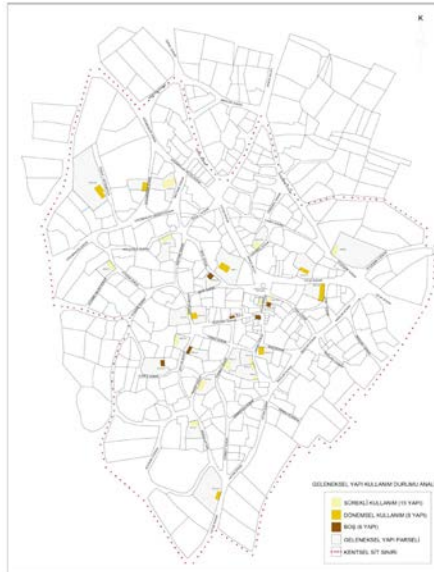
Kentsel sit sınırları içerisinde geleneksel yapıların mevcut durumunun belirlenebilmesi amacıyla analizler yapılmış, sonuçlar analitik olarak yüzdelerle sayısal değerler ile ifade edilmiştir.

Çamlıca Köyü geleneksel yapılarının %82.5'ini konutlar, %10.4'ünü ticari yapılar, %7,1'ini de kültürel yapılar oluşturmaktadır. Dini işleve sahip tek bir cami bulunmaktadır. Kahvehane olarak hizmet veren ticari yapılar köy meydanında konumlanmaktadır (Şekil 9).

Çamlıca Köyü geleneksel yapıları kullanım durumu açısından ele alındığında %51.7'sinin sürekli, %27.5'inin dönemsel (bayram, tatil, çocuk gecesi vb.) kullanıldığı; %20.8'inin ise terk edildikleri için atıl durumda oldukları tespit edilmiştir. Sürekli kullanıcıların bir kısmının çiftçilik ve bahçecilikle uğraştıkları, bir kısmının da emeklilerden oluştuğu belirlenmiştir (Şekil 10).

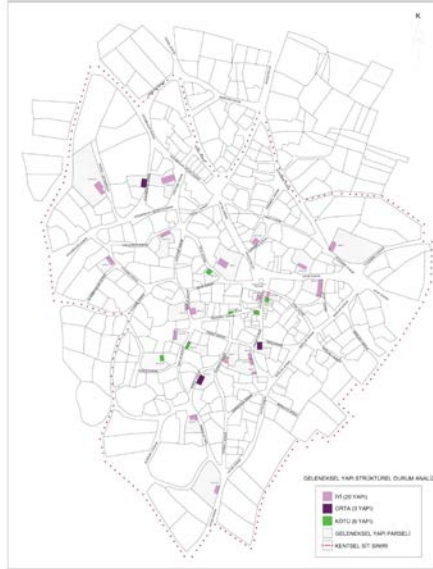
Şekil 9. İşlev analizi.

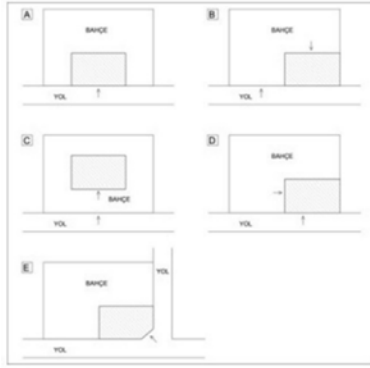

Şekil 10. Kullanım durumu analizi.

Edirne/Keşan Çamlıca (Grabuna) Köyü'nde Kırsal Mimari ve Koruma Sorunları

Strüktürel durum analizinde taşıyıcı sisteminde herhangi bir sorun gözlenmeyen yapılar "iyi" olarak değerlendirilmiştir. İyi durumdaki yapıların oranı %74,9'dur. Yapısal çatlakları ve taşıyıcı sisteminde bazı deformasyonları bulunan yapılar "orta" durumda değerlendirilmiştir. Orta durumdaki yapıların oranı %10,7'dir. Taşıyıcısı ve döşemesi yıkılmış, beden duvarları zarar görmüş yapıların strüktürel durumu ise "kötü" olarak değerlendirilmiştir. Kötü durumdaki yapıların oranı da %14,4'tür (Şekil 11). Yapılar özgün yapı malzemesi ve yapım sisteminin kullanılması, cephe biçimlenişi, yapının içerisinde bulunan kaplama malzemesi ve mimari elemanların (niş, dolap, ocak) özgün olma durumuna göre iyi, orta ve kötü olarak analiz edilmiştir. Korunmuşluk durum analizi sonucunda %44,8'i iyi, %44,8'i orta, %10,4'ü kötü durumda tespit edilmiştir. Geleneksel yapılardaki müdahalelerin çoğunlukla çatı, cephe ve doğramalara yapıldığı gözlemlenmiştir (Şekil 12).

Şekil 13. Parsel düzeni.

Yapılan alan çalışmasında, geleneksel konutlarının genellikle parsel sınırına bitişik konumlanarak sokak sınırını oluşturduğu tespit edilmiştir. Bazı parsellerdeki yapıların en az bir kenarının pahlanarak yapı adalarının sahip olduğu organik forma göre şekillendiği görülmüştür. İki katlı yapılarda; zemin katın depolama, birinci katın ise yaşama alanı olarak kullanıldığı; parsel yapısına bağlı olarak da iki farklı cepheden girişin sağlandığı gözlemlenmiştir.

PLAN ÖZELLİKLERİ

Çamlıca Köyü geleneksel konutlarının genellikle parsel sınırına bitişik inşa edildikleri, girişlerinin yol cephesinden veya bahçeden/avludan sağlandığı görülmektedir. Genel olarak dış sofalı plan özelliğine sahip konutların ihtiyaçlar doğrultusundaki ekler nedeniyle özgünlüğünü kaybettiği tespit edilmiştir. Konutlar tek veya iki katlıdır. İki katlı konutların zemin katları depo veya kiler olarak kullanılmaktadır.

Tek Katlı Konutlar (Tablo 2)

Genellikle iki-üç odadan oluşan tek katlı konutlarda odaların sofa ya da koridorla birbirine bağlandığı görülmektedir. Özgünde odalardan birinin mutfak olarak kullanıldığı ocağın varlığından anlaşılmaktadır. Ancak ihtiyaçlar

doğrultusunda mutfak bölümü yapıya ek olarak uygulanmış olup özgün ocak aktif olarak kullanılmamaktadır. Ayrıca muhdes banyo ve tuvalet hacimleri de bölücü duvarlarla sonradan oluşturulmuştur. Niteliksiz ekler, yapının özgün plan ve cephe özelliklerini olumsuz etkilemiştir.

Tablo 2. Tek katlı konut örnekleri.

		
Türkan Pala Evi ENV-22	Davut İşkan Evi KTLG-1	Sahide Küçükkuşku Evi KTLG-4
		
M.Emin Tavşankoru Evi KTLG-9	Papaz Evi ENV-8	Orhan Engin Evi 2 KTLG-5

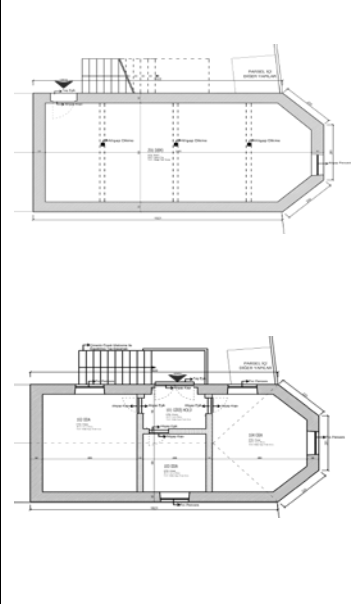
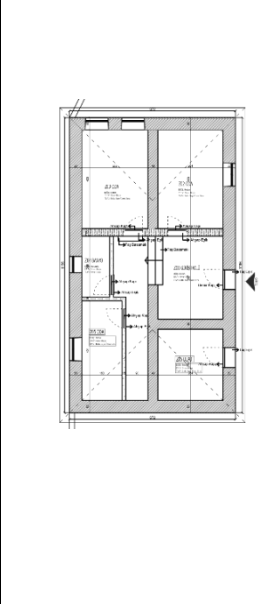
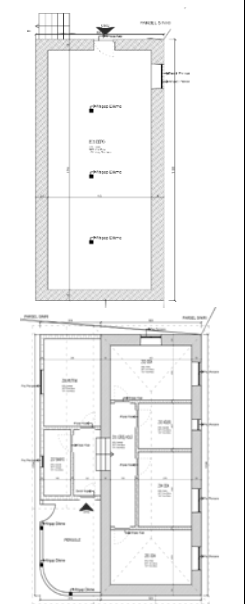
İki Katlı Konutlar (Tablo 3)

İki katlı konutların büyük çoğunluğu dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Tek katlı konutlarda olduğu gibi genellikle yapıya giriş sofa ya da koridora açılmakta, sofa veya koridordan odalara geçilmektedir. Muhdes duvarlarla

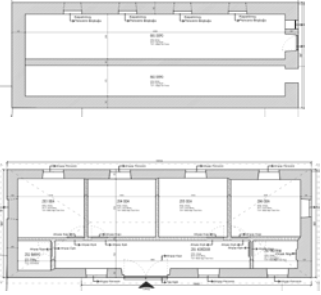
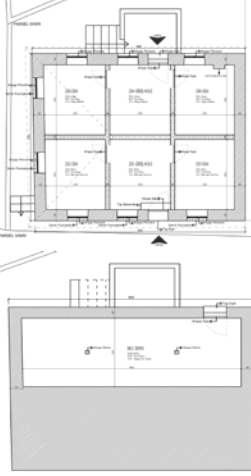
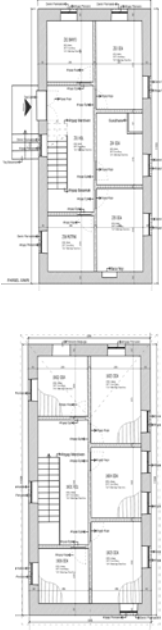
Edirne/Keşan Çamlıca (Grabuna) Köyü'nde Kırsal Mimari ve Koruma Sorunları

oluşturulmuş mutfak, banyo ve tuvalet görülmektedir. Yapılan alan çalışmasında incelenen yapılarda zemin katların depolama alanı olarak kullanıldığı ve girişlerin bahçeden sağlandığı gözlemlenmiştir. Yaşam alanı olarak kullanılan üst katlara ulaşım ise dışarıdaki merdiven ile sağlanmaktadır. Yapının içerisinde düşey sirkülasyonu sağlayan elemanların bulunmaması alt ve üst katın birbirinden bağımsız olduğunun göstergesidir.

Tablo 3. İki katlı konut örnekleri.

		
Orhan Engin Evi ENV-3	Halil Kasapoğlu Evi KTLG-2 (Bodrum kata girilememiştir)	Salih Yatıkçı Evi KTLG-7

Tablo 3. (devamı) İki katlı konut örnekleri.

		
İzzet Akıncı Evi KTLG-17	Cemil Karakaş Evi KTLG-18	Özgür Karaman Evi KTLG-22

CEPHE ÖZELLİKLERİ

Çamlıca Köyü geleneksel konutlarında sade ve simetrik cepheler söz konusudur. Kullanılan yöresel moloz taşlar cephelerde yalın halde bulunmaktadır (Tablo 4). Geleneksel konutların beden duvarları, saçak altı silmeleri, denizlikler taş malzeme ile oluşturulmuştur. Cephelerde malzemenin dokusu açık bir şekilde görülmektedir. Geleneksel konut cephelerinde özgün malzemelerin yerine farklı malzemelerin kullanılması, yapıya muhdes bölümlerin yapılması, kapı ve pencere boşluklarının değiştirilmesi ve cephelerin sıva yapıлып boyanması özgün durumuna zarar vermiştir (Şekil 14).

Edirne/Keşan Çamlıca (Grabuna) Köyü'nde Kırsal Mimari ve Koruma Sorunları

Tablo 4. Geleneksel konut cepheleri.

	
Güzide Aras Evi ENV-25	Süleyman Yaltaoğlu Evi KTLG-3
	
Şuayip Çomakoğlu Evi -KTLG-20	Zülfiye Güler Evi KTLG-21
	
Salih Kasapoğlu Evi KTLG-6	Yaşar Işık KTLG-8

Şekil 14. Cephede sıva ve boya uygulamaları (KTLG-4 ve KTLG-19).

İncelenen bazı yapıların taş beden duvarlarında kabartmalı motifler ve yazılara rastlanılmıştır. Papaz Evi Env-8 kodlu yapının güney cephesinde Yunanca yazılar yer almaktadır. “PAPAZOĞLUNUN EVLERİ 1903 YILINDA MANOLİS USTA TARAFINDAN YAPILMIŞTIR” anlamına gelen Yunanca “OIKIA ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ ΧΤΙΣΘΕΙΣΑΥΠΟ ΤΟΝ ΜΑΣΤΟΡΑ ΜΑΝΩΛΗΣ 1903” yazısının yanı sıra aynı yapının duvarında kabartmalı motifler de gözlemlenmiştir (Şekil 15).

Şekil 15. a. ENV-8 Papaz Evi güney cephesi b. Cephede yer alan kabartma motif.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEME ÖZELLİKLERİ

Geleneksel konutların tüm beden duvarları yığma yapım tekniği ile oluşturulmuştur (Şekil 16). Geleneksel konutlar incelendiğinde yapıların su basman seviyesinin ve yapı duvarlarının taş malzemededen yapıldığı tespit edilmiştir. Konutların bazılarında zemin kat taban alanı bodrum kat taban alanından büyük olup topoğrafyaya kademeli olarak oturmaktadır. Duvar malzemesi olarak bölgeye yakın alanda bulunan Hocalıdere Mevkii taş ocaklarından getirilen yöresel moloz taş malzemenin kullanıldığı görülmektedir. Yöreye yakın yerden çıkartılan bu taş, geleneksel yapıların dış duvarlarında kullanılmıştır. Dış duvar kalınlıkları 50-80 cm. arasında deĐiŐiklik göstermektedir (Şekil 16). Saaklarda ise Keşan taŐının kullanımı yaygın olup saçaklar duvardan 20-25 cm taŐırtılarak oluşturulmuştur. Geleneksel Keşan taŐı, Hocalıdere Mevkii taş ocaklarından çıkarılan moloz taŐlardan renk, biçim ve yapısal olarak farklılık göstermektedir.

İki katlı yapılarda zemin kat taş duvarları daha kalın iken st katlarda duvar kalınlıklarının azaltılması taşıyıcı duvarların yükünü hafifletmiŐtir. Duvarların köşe noktalarında daha düzgün ve büyük taşlar kullanılırken aralarda daha kyk boyutlu taşlar tercih edilmiştir. Dış duvarlarda hatıl görevi gören ahşap ya da tuğla malzemeye rastlanmamıŐtır. Bazı yapıların zemin katlarının taş, st katlarının ise yakın dönem müdahalesi olarak tuğla malzemededen yapıldığı tespit edilmiştir (Şekil 16). İ duvarlar genellikle kerpiç malzemededen yapılmıştır.

Şekil 16. a. KTLG-23, Yiğma yapım tekniği ile yapılmış konut b. KTLG-17, Yöresel taşın cephelerde kullanımı c. ENV-3, Duvar örgüsü d. KTLG-13 taş ve tuğla kullanımı.

Zemin ve tavan döşemesi özgün olan konutlarda kirişlerde ve döşemede ahşap malzeme kullanılmıştır (Şekil 17). Kirişler üzerine ince tahtaların yan yana sıralanması ile oluşturulmuş ters tavanlar gözlemlenmiştir (Şekil 17). Ahşap kirişlemeler yiğma duvarları birbirine bağlamaktadır. Özgün tavan ve zemin döşemeleri birçok yapıda korunamamıştır. Zemin döşemeleri ahşap parke, seramik, çimento esaslı malzemelerle değiştirilmiştir. Kullanıcılarla yapılan görüşmelere göre, özgün tavan döşemeleri genellikle çatı arasından gelen tozların önüne geçmek ve yapı içerisindeki ısı kayıplarını önlemek amacıyla ince kontrplaklarla kapatılmıştır (Şekil 17).

Şekil 17. a. ENV-3 Ahşap döşeme b. ENV-3 Ters tavan c. Muhdes döşeme
d. KTLG-3 Kontrplakla kapatılmış tavan.

MİMARİ ÖĞELER

Kapılar

Çamlıca Köyü geleneksel konutlarında özgün kapı malzemeleri ahşap olup iç ve dış duvarlarda bırakılan kapı açıklıkları da ahşap lento ile geçilmiştir (Şekil 18). Ancak yapılan müdahaleler sonucu birçok geleneksel konutun giriş ve oda kapılarının değiştirildiği; özgün ahşap malzemenin yerine PVC, demir ve alüminyum malzeme kullanıldığı gözlemlenmiştir (Şekil 18).

Şekil 18. KTLG-11 Özgün ahşap kapı ve ENV-22 Muhdes demir kapı.

Giriş Kapıları

Geleneksel konutların giriş kapıları bahçeye veya direkt yola açılmaktadır. Özgünde kapıların kasa ve kanatları ahşap malzemeden üretilmiş; kapı kanatları genellikle tablalı şekilde yapılmıştır (Şekil 19). Tablalı kapıların yanı sıra kuşak ve serenlerden oluşan çakma kapı örnekleri de gözlemlenmiştir. Yaşam alanına giriş kapıları tek veya çift kanatlıdır. Giriş kapılarının yükseklikleri minimum 180 cm olup, tek kanatlı kapıların genişlikleri 90-100 cm, çift kanatlı kapıların genişlikleri 130-210 cm'dir. İki katlı yapılarda depolama alanı olarak kullanılan zemin katların giriş kapılarının genişlikleri 70-90 cm, yükseklikleri minimum 160 cm'dir. Bu kapılar tahtaların yan yana getirilip yatay kuşaklarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Geç dönemde yapılan giriş kapıları ise camlıdır (Şekil 19). İncelenen örneklerin bazılarında giriş kapı boşluklarının köşelerinde taş malzemeden süslemeler görülmektedir (Şekil 19). Giriş kapı eşikleri yekpare taş malzemeden yapılmıştır (Şekil 19).

Edirne/Keşan Çamlıca (Grabuna) Köyü'nde Kırsal Mimari ve Koruma Sorunları

Şekil 19. a. KTLG-22 Çift kanatlı tablalı kapı b. KTLG-17 Çift kanatlı çakma kapı c. KTLG-14 Tek kanatlı depo kapısı d. KTLG-16 Geç dönem çift kanatlı kapı e. ENV-25 Taş süslemeli kapı f. ENV-8 Taş eşik.

Oda Kapıları

İncelenen tüm örneklerde oda kapıları tek kanatlıdır. Camlı ve camsız örneklerine rastlanılan iç oda kapılarının, özgünde camsız olduğu bilinmektedir. Ev sahiplerinden elde edilen bilgilere göre, camlı olanların zamanla değiştirildiği belirlenmiştir. Özgün oda kapıları çakma veya tablalı kapıdır (Şekil 20). Ancak zamanla deforme olan özgün kapıların geç dönemde

camlı ya da panel kapılarla değiştirildiği gözlemlenmiştir (Şekil 20). Kapı yükseklikleri minimum 170 cm.'dir. Özgün kapı örneklerinde iç oda kapı eşikleri 4-10 cm. yüksekliğinde ahşap malzeme ile oluşturulmuştur.

Şekil 20. a. KTLG-9 Çakma kapı b. KTLG-4 Tablalı kapı c-d. Muhdes kapı.

Pencereler

Geleneksel konutlarda özgün pencereler ahşap kanatlıdır (Şekil 21). Pencerelerin tamamı duvar yüzeyinin dış kısmında konumlandırılarak iç kısımda geniş bir denizlik alanı oluşturulmuştur. Özgün pencerelerde bir açılır, yanı ve üstleri sabit kanatlı pencere ile iki açılır ve üstleri sabit kanatlı pencere olmak üzere iki tipin yaygın kullanıldığı tespit edilmiştir. Pencere

Edirne/Keşan Çamlıca (Grabuna) Köyü'nde Kırsal Mimari ve Koruma Sorunları

boşlukları ahşap lentolar ile geçilmiştir. Bazı pencerelerde, yaşanacak olumsuzluklara karşı önlem almak amacıyla dışarıdan yapılmış parmaklıklar bulunmaktadır. Özgün ahşap pencerelerin bazıları PVC ve alüminyum malzeme ile değiştirilmiştir (Şekil 21).

Şekil 21. a-b. KTLG-23, ENV-25 Özgün ahşap pencere c-d. KTLG-5, KTLG-1 Muhdes pencere örnekleri.

Merdivenler

İki katlı geleneksel konutlarda (KTLG-22 hariç) yaşam mekânına dışarıdan merdiven ile ulaşılmaktadır. Zemin ve üst kat arasındaki ilişkinin yapı

içerisindeki bir düşey sirkülasyonla sağlanmaması; bu iki katın birbirinden bağımsız olarak kullanıldığının göstergesidir.

İncelenen örneklerde zemin katların depo veya kiler, üst katların da yaşam mekânı olarak kullanıldığı gözlemlenmiştir. Merdivenler tek kollu ve taş basamaklardan oluşturulmuş; üzerleri ilerleyen dönemlerde çimento esaslı malzeme ile doldurulmuştur (Şekil 22). 296 ada 13 parselde (KTLG-22) bulunan iki katlı konutta düşey sirkülasyonu sağlayan merdiven diğer geleneksel konutlardan farklı olarak yapı içerisindedir ve ahşap malzemedен yapılmıştır (Şekil 22).

Şekil 22. ENV-3 ve KTLG-22 merdivenleri.

Çatılar

Geleneksel konutlarda, beşik ve kırma çatı örnekleri bulunmaktadır (Şekil 23). Yapılan incelemeler doğrultusunda, kırma çatının genellikle kare plan şemasına sahip yapılarda, beşik çatının dikdörtgen plan şemasına sahip yapılarda kullanıldığı gözlemlenmiştir. Çatı strüktürü ahşap kirişleme, dikme ve göğüslemelerle oluşturulmuştur (Şekil 23). Üst örtü olarak, kaplama tahtasının üzerine alaturka kiremit kullanılmıştır. Saçaklar duvardan 20-25 cm. taşırılmıştır (Şekil 23).

Edirne/Keşan Çamlıca (Grabuna) Köyü'nde Kırsal Mimari ve Koruma Sorunları

Şekil 23. a. KTLG-8 Beşik çatı b. ENV-22 Kırma çatı c. ENV-15 Çatı strüktürü d. KTLG-18 Saçak.

Ocaklar ve Bacalar

Geleneksel konutlarda özgün bacalar taş malzemeden oluşturulmuş ve genellikle dış duvarlarda konumlandırılmıştır (Şekil 24). Özgün ocak bulunan odalar hem mutfak hem yatma alanı kullanılmıştır (Şekil 24). Özgünlüğünü koruyan baca sayısı çok az olup zamanla hasar gören bacalar ya yeniden yapılmış ya da özgün malzemenin üzerine çimento esaslı harç uygulanmıştır (Şekil 24).

Şekil 24. a. KTLG-20 Özgün baca b. KTLG-17 Ocak bacası c-d. ENV-8 ve KTLG-1 Müdahale gören baca örnekleri.

Gusülhane

Geleneksel konutlarda tuvalet mekânları yapıya bitişik veya bahçe içerisinde yer almaktadır. Konutların bazılarında odanın bir duvarının dolapla kaplı olduğu ve bu dolabın bir bölümünde gusülhane bulunduğu gözlemlenmiştir (Şekil 25).

Şekil 25. ENV-3 ve KTLG-22 Gusülhane örnekleri.

DEĞERLENDİRME

Çamlıca Köyü'nün doğusu ve güneyi ormanlarla, kuzeyi ve batısı verimli tarım arazileriyle çevrilidir. Hafif eğimli yamaca ve düzlüğe kurulmuş köy yerleşimi bir meydan etrafında genişleyerek şekillenmiştir. Köy meydanında konumlanan kamu yapıları ve sosyal alanlar köyün odak noktasını oluşturmuştur. Topoğrafyaya uyumlu olarak inşa edilen geleneksel konutlar da bu yapıları çevrelemiştir. Geleneksel konutlarda içe dönük bir yaşamın kurgulandığı gözlemlenmiştir. Bahçeler sokak veya bitişik parselden taş yığma duvar, ahşap direk veya çalılarla ayrılmıştır. Ayrıca bahçe sınırlayıcı elemanları olarak bazı konutlarda depo, kiler, tuvalet gibi yapıların da kullanıldığı görülmektedir. Kamusal alandan özel alana geçiş avlu giriş kapısından sağlanmaktadır. Köy halkının geçim kaynağına bağlı olarak tek katlı konutlarda bahçe içinde ya da konuta bitişik depo/ahır; iki katlı konutlarda zemin katta depolama alanları görülmektedir. Bu durumun üretim-mekân ilişkisini yansıttığı düşünülmektedir.

İç veya dış sofalı plan tipine sahip geleneksel konutlarda odalara dağılımın sofa/koridordan sağlandığı tespit edilmiştir. İki katlı konutlarda katlar bağımsız kullanılmaktadır. Mutfak mekânının olmadığı konutlarda ihtiyaç doğrultusunda ya sofanın bir bölümü kapatılmış ya bir oda mutfağa

dönüştürülmüş ya da yapıya bitişik ek yapılmıştır. Yapılan eklerde ve onarımlarda modern malzeme ve tekniklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Geleneksel konutların cephelerinde genellikle yerel taş malzeme kullanılmıştır. Ancak bazı yapıların cephelerine sıva ve boya uygulamasının yapıldığı tespit edilmiştir (Örn. KTLG-4-5-10-12-13-14-15). İç duvarlar ise tüm yapılarda sıvalı ve boyalıdır. Alan çalışması esnasında incelenen yapıların çatılarına yapısal veya malzeme olarak müdahale edildiği gözlemlenmiştir (Örn.ENV-22, KTLG-1-11-21). Bazı konutlarda çatı konstrüksiyonuna müdahale edilerek özgün olmayan malzemeler kullanılmıştır. Söz konusu müdahaleler yapıyı iklimsel koşullara karşı korumuşsa da yapının özgünlüğüne zarar vermiştir. Benzer şekilde döşeme ve tavanlara, ahşap kapı ve pencerelere uygulanan müdahaleler de doğramaların özgünlüğünü kaybettirmiştir. Pencere ve kapılarda malzeme değişikliğinin yanı sıra boyutlarında küçültme veya tamamıyla kapatma müdahalelerine de rastlanılmıştır (Örn.ENV-22, KTLG-4-5).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünyada ve ülkemizde kırsal mimarlık alanları en hızlı bozulma ve yok olma sürecinin yaşandığı alanlardır. Bu çalışmada ele alınan Çamlıca Köyü'ndeki kırsal mimari mirasın bozulma ve yok olma nedenlerinin başında da geleneksel yapıların yasal olarak koruma kapsamına alınmaması gelmektedir. Çamlıca Köyü'nde koruma çalışmaları başlatılmış, kentsel sit alanı ilan edilmiş olmakla birlikte sadece 6 adet yapı tescil edilmiş, tescili önerilen yapılara yönelik bir yasal koruma henüz uygulanmamıştır. Ayrıca nüfusun azalması, evlerin terkedilmesi, onarımlarda modern malzeme ve yöntemlerin kullanılması, betonarme yapıların artması bölgenin diğer bozulma nedenleri arasındadır. Bu bağlamda öncelikli olarak tespit ve tescil çalışmalarının hızlandırılması, geleneksel dokunun ve dokuyu oluşturan konutların korunması açısından önem taşımaktadır.

Edirne/Keşan Çamlıca (Grabuna) Köyü'nde Kırsal Mimari ve Korumaya Sorunları

amlıca Köyü'nde her yıl ocak ayında "Bocuk Gecesi" etkinliği düzenlenmekte, yerli ve yabancı turistler konaklamaksızın köyü ziyaret etmektedir. Gelen ziyaretçilerin konaklamasına yönelik olarak köyde herhangi bir otel ya da pansiyon bulunmamaktadır. Her geçen gün nüfusu giderek azalan köyde terk edilmiş ve bakımsız durumdaki geleneksel yapıların -ziyaretçilerin konaklama, yeme-ieme, yöresel el ürünlerinin tanıtımı ve satışına yönelik olarak- yeniden işlevlendirilerek sürdürülebilirliği sağlanabilir. Bu bağlamda, atmosferik koşullardan çatı ve döşemesi zarar görmüş Ali Tınmaz Evi (KTLG-12) onarılıp pansiyon olarak; köy meydanına yakın konumlanan ve çatısı çöktüğü için kullanılmayan İsmail eki Evi de (KTLG-16) onarılarak satış birimi haline getirilebilir. Sinema binasının da (ENV-15) onarımı gerçekleştirilerek aktif kullanım imknı sağlanabilir. Kırsal mirasın korunmasını ve geleneksel dokunun canlanmasını sağlayan bu yaklaşımın aynı zamanda konut sahiplerine ekonomik açıdan da destek olacağı düşünülmektedir.

Köydeki geleneksel konutların korunarak geleceğe aktarılması gerekliliği kaçınılmazdır. Ancak eskiyen, günümüz konfor koşullarını karşılayamayan konutlarda yapılacak her türlü onarım ve düzenlemelerde, yapının özgünlüğüne fazla müdahale edilmeksizin yerel malzeme ve yapım tekniğinin kullanımı teşvik edilmeli; yapıya uygun çözümler aranmasına zen gösterilmelidir. Restorasyon çalışmalarında, yöreye özgü taşların ve Keşan taşının kullanımı zorunlu tutulmalıdır. Geleneksel konut sahipleri konutlarının bakım ve onarımlarını periyodik olarak, Edirne KUDEB kontrolünde, özgün malzeme ve yapım tekniklerini kullanarak gerçekleştirmelidir. Geleneksel konutlarda tuvalet, banyo, mutfak gibi eklenti şeklindeki hacimler KUDEB tarafından hazırlanacak tasarımlar doğrultusunda uygulanmalı; mümkün olduğunca eklentilerden kaçınılarak özgün plan şemalarının korunması sağlanmalıdır. Günümüzde kullanılmamasına karşın geleneksel oda düzenini oluşturan mimari öğeler de (ocak, dolap, niş, gusulhane) korunmalıdır.

Kırsal mimarlık alanlarında korumanın yapı ölçeğiyle sınırlandırılmaması da gereklidir. Çünkü geleneksel doku ve dokuyu oluşturan konutlarla yakın çevresindeki tarım ve orman alanlarının birlikteliği, yörenin kültürel peyzaj alanları olarak değerlendirilmesi gerekliliğini göstermektedir.

Çamlıca Köyü halkına geleneksel dokuyu korumaya yönelik eğitimler verilmelidir. Geleneksel yapılarda yaşamının yoksulluk olarak algılandığı ön yargının aşılması, kırsal ve geleneksel mirası koruma konusunda duyarlılığın arttırılması, restorasyon, onarım, projelendirme süreci, kamu kurumlarının sağlayacağı destek konularında bilgilendirme yapılması gerekmektedir. Söz konusu önerilerin dışında, köy hakkında akademik çalışmalar arttırılmalı, nitelikli yayınlarla köyün tanıtımı sağlanmalıdır.

BİLGİLENDİRME

Bu makale, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık ABD'nda, Dr. Öğr. Üyesi Tülay Canitez danışmanlığında Tahsin Aykut ÇETİNMAKAS tarafından hazırlanan "Edirne Keşan Çamlıca Köyü Kırsal Mimari Mirasının İncelenmesi ve Koruma Önerileri" başlıklı Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

KAYNAKÇA

- Akyüz Levi, E., Taşçı, B. (2017). Ege'de Kırsal Mimari Araştırmaları. *Megaron* 12(3), s.s.365-384. DOI: 10.5505/megaron.2017.12499.
- Arı, K. (1995). *Büyük Mübadele Türkiye'ye Zorunlu Göç (1923-1925)*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Eres, Z. (2013). Prof. Dr. Nur Akın'a Armağan-Mimari ve Kentsel Koruma. *Eyüpgiller*, K.K. & Eres, Z. (Derl.) *Türkiye'de geleneksel kırsal mimarinin korunması: tarihsel süreç, yasal boyut* (ss.457-469). YEM Yayınları.
- Erdem, A. (2020). Boyabat köylerinde geleneksel kandil evler ve koruma sorunları, *TÜBA-KED*, 21: 105-129.
- Kuban, D. (1995). "The Turkish Hayat House", İstanbul, Eren Yayıncılık.

Edirne/Keşan Çamlıca (Grabuna) Köyü'nde Kırsal Mimari ve Koruma Sorunları

Mansel, A.M. (1938), Trakyanın Kültür ve Tarihi, En Eski Zamanlardan Milattan Sonra Altıncı Asrın Ortasına Kadar, Edirne ve Yöresi Eski Eserleri Sevenler Kurumu Yayınlarından, İstanbul.

Mazlum, D., Eres, Z., Barlık, T., Tok, Ő. (2004). Orhangazi (Bursa) Karsak Köyü Kırsal Mimarlık Envanteri. TBA_KED, 3: 229-257.

Oliver, P. (2006). Built to Meet Needs Cultural Issues in Vernacular Architecture. Architectural Press Publications Elsevier Ltd.

Sezer, B., Küçükaltan, D.,& akır, A.(2013). Edirne -Çamlıca Beldesi'nde Kırsal Turizm ve Turizm Algısı, Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi International Journal of Social and Economic Sciences 3 (2).

Sezgin, H. (1981). Anadolu-Türk Vernaküler Mimarisini Yayılma ve Etki Alanları, Akademi 10, Mimarlık ve Sanat, İstanbul.

URL-1. 23 Nisan 2023 tarihinde
http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0464062001536913566.pdf, adresinden erişildi.

URL 2. 23 Nisan 2023 tarihinde
http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0784192001542192602.pdf, adresinden erişildi.

URL-3. 18 Mart 2023 tarihinde
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23049801&Hash=5C61B8A83691F98B83270FEF0D2888E97128137190ABCCED8878E8D4F62FD663&A=2&Mi=0>, adresinden erişildi.

URL-4. 18 Mart 2023 tarihinde
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=30647896&Hash=34F47D0706C9844530660F7233B1EA2E67CFAECE48D6F882FD4E52A8A725E159&A=2&Mi=0>, adresinden erişildi.

URL-5. 18 Mart 2023 tarihinde

<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=33277846&Hash=9B299273D0536AAA72712AB49DF171B9BBEE83FA7E02A532D6B1D8E123D26151&A=2&Mi=0>, adresinden erişildi.

URL-6. 20 Nisan 2023 tarihinde <http://www.edirneozelidare.gov.tr/belediyeler>, adresinden erişildi.

URL-7. 20 Nisan 2023 tarihinde,

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121206-1.html>, adresinden erişildi.

URL-8. 21 Nisan 2023 tarihinde,

<https://edirne.ktb.gov.tr/TR-76441/kesan-ilcesi.html>, adresinden erişildi.

URL-9. 21 Nisan 2023 tarihinde

<https://earth.google.com/web/@40.76276508,26.67202629,76.42396784a,1871.82014298d,35y,0h,0t,0r>, adresinden erişildi.